

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Δικηγόρος

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

| Συμβούλιο της Επικρατείας
| Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας
| Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
| Ν 1406/1983 | Ν 702/1977
| ΚΕΔΕ | Πιλοτική δίκη
| Αίτηση δίκαιης ικανοποίησης

Ενημέρωση μέχρι 10.10.2017

11η έκδοση

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ - 11η έκδοση

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης

ISBN 978-960-622-326-6

Σύμφωνα με το Ν. 2121/93 για την Πνευματική Ιδιοκτησία απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, η αποθήκευσή του σε βάση δεδομένων, η αναμετάδοσή του σε ηλεκτρονική ή οποιαδήποτε άλλη μορφή και η φωτοανατύπωσή του με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς γραπτή άδεια του εκδότη.

ΔΗΛΩΣΗ ΕΚΔΟΤΙΚΟΥ ΟΙΚΟΥ

Το περιεχόμενο του παρόντος έργου έχει τύχει επιμελούς και αναλυτικής επιστημονικής επεξεργασίας. Ο εκδοτικός οίκος και οι συντάκτες δεν παρέχουν διά του παρόντος νομικές συμβουλές ή παρεμφερείς συμβουλευτικές υπηρεσίες, ουδέ μία δε ευθύνη φέρουν για τυχόν ζημία τρίτου λόγω ενέργειας ή παράλειψης που βασίστηκε εν όλω ή εν μέρει στο περιεχόμενο του παρόντος έργου.

Art Director:	Θεόδωρος Μαστρογιάννης
Υπεύθυνος Παραγωγής:	Ανδρέας Μενούκος
Φωτοστοιχειοθεσία:	Γάννης Δεδούσης
Παραγωγή:	NB Production ΓΔ121017Μ23

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Μαυρομυιάλη 23, 106 80 Αθήνα

Τηλ.: 210 3678 800 • Fax: 210 3678 819

http://www.nb.org • e-mail: info@nb.org

Αθήνα: Μαυρομυιάλη 2, 106 79 • Τηλ.: 210 3607 521

Πειραιάς: Φίλωνος 107-109, 185 36 • Τηλ: 210 4184 212

Πάτρα: Κανάρη 15, 262 22 • Τηλ.: 2610 361 600

Θεσ/νίκια: Φράγκων 1, 546 26 • Τηλ.: 2310 532 134

number of copies: 500
έκδοση: 11η έκδοση

Committed to excellence

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Δικηγόρος

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑ

| Συμβούλιο της Επικρατείας
| Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας
| Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας
| Ν 1406/1983
| Ν 702/1977
| ΚΕΔΕ
| Πιλοτική δίκη
| Αίτηση δίκαιης ικανοποίησης

Ενημέρωση μέχρι 10.10.2017

11η έκδοση

ΝΟΜΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

Administrative Procedure - 11th ed.

Prof. Dr. Charalampos Chryssanthakis, University of Athens

Abstract: This book is a collection of the most significant greek codes and laws about administrative procedure. It belongs to Nomiki Bibliothiki's pocket sized series of codes and includes the Presidential Decree about the Council of State (PD No 18/1989), the Code of Administrative Procedure (Law No 2717/1999), the Code of procedure before the administrative authorities (Law No 2690/1999), the law about substantive disputes (Law No 1406/1983), the law about objective disputes and social security disputes (Law No 702/1977), the Public Revenue Collection Code (LD No 356/1974), the provisions about the pilot trial before the Council of State (Law No 3900/2010) and the Law about the right to a fair trial (Law No 4055/2012). The legislation has been codified until 10.10.2017.

ISBN 978-960-622-326-6

COPYRIGHT

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission of NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A., or as expressly permitted by law or under the terms agreed with the appropriate reprographic rights organisation. Enquiries concerning reproduction which may not be covered by the above should be addressed to NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. at the address below.

DISCLAIMER

The content of this work is intended for information purposes only and should not be treated as legal advice. The publication is necessarily of a general nature; NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. makes no claim as to the comprehensiveness or accuracy of the information provided; Information is not offered for the purpose of providing individualized legal advice. Professional advice should therefore be sought before any action is undertaken based on this publication. Use of this work does not create an attorney-client or any other relationship between the user and NOMIKI BIBLIOTHIKI S.A. or the legal professionals contributing to this publication.

NOMIKI BIBLIOTHIKI

23, Mavromichali Str., 106 80 Athens Greece
Tel.: +30 210 3678 800 • Fax: +30 210 3678 819
<http://www.nb.org> • e-mail: info@nb.org

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Η παρούσα 11η έκδοση του έργου «Διοικητική Δικονομία», κατέστη αναγκαία λόγω της θέσπισης του ψηφισθέντος την 10.10.2017 νομοσχεδίου «Νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου - Εθνικός Μηχανισμός Εκπόνησης, Παρακολούθησης και Αξιολόγησης των Σχεδίων Δράσης για τα Δικαιώματα του Παιδιού και άλλες διατάξεις» και του **N 4484/2017** (ΦΕΚ Α' 110/1.8.2017) που επέφεραν τροποποιήσεις στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και στον ΚΕΔΕ αντίστοιχα.

Ειδικότερα, η έκδοση είναι ενημερωμένη με το **N 4465/2017** (ΦΕΚ Α' 47/4.4.2017), ο οποίος επέφερε τροποποιήσεις στον Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και στο ΠΔ 18/1989, καθώς επίσης και με το **N 4446/2016**, ο οποίος τροποποίησε πολλές διατάξεις του ΠΔ 18/1989, του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας και του N 3900/2010. Επιπλέον η παρούσα έκδοση είναι ενημερωμένη με το **N 4472/2017**, που επέφερε αλλαγές στις διατάξεις του ΚΕΔΕ και το **N 4369/2016**, ο οποίος μετέβαλε τον Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας.

Στη «Διοικητική Δικονομία» εμπεριέχονται τα βασικά νομοθετήματα που διέπουν τη διοικητική δίκη: δηλαδή το **ΠΔ 18/1989** (Κωδικοποίηση διατάξεων νόμων για το Συμβούλιο της Επικρατείας που αφορά στις ακυρωτικές διαφορές που υπάγονται στο Συμβούλιο της Επικρατείας), ο **N 2717/1999** (Κώδικας Διοικητικής Δικονομίας), που αφορά στις διοικητικές διαφορές ουσίας, οι οποίες υπάγονται στα τακτικά διοικητικά δικαστήρια και ο **N 2690/1999** (Κώδικας Διοικητικής Διαδικασίας) που αφορά εν γένει στη διοικητική διαδικασία. Επιπλέον στο παρόν έργο περιλαμβάνονται ενημερωμένες οι διατάξεις του **N 1406/1983** (Ολοκλήρωση της διαδικασίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, συγκρότηση Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και ρύθ-

μιση μερικών άλλων θεμάτων), με τις οποίες ολοκληρώθηκε η δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και ρυθμίστηκε η αρμοδιότητά τους, του **N 702/1977** (Περί υπαγωγής υποθέσεων εις τα διοικητικά δικαστήρια, αντικαταστάσεως, τροποποιήσεως και καταργήσεως διατάξεων του **NΔ 170/1973** περί του Συμβουλίου της Επικρατείας) που αφορά τόσο στην ακυρωτική αρμοδιότητα του Διοικητικού Εφετείου, όσο και στις διοικητικές διαφορές ουσίας που υπάγονται στην αρμοδιότητά των διοικητικών δικαστηρίων καθώς και του **NΔ 356/1974** «Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων». Ήδη από την 3η έκδοση συμπεριλήφθηκαν στη συλλογή οι διατάξεις του **N 3900/2010** και του **N 4055/2012** που αφορούν στους θεσμούς της πιλοτικής δίκης και της δίκης ικανοποίησης των διαδίκων για υπέρβαση της εύλογης διάρκειας της διοικητικής δίκης.

Τέλος, και αυτή η έκδοση περιέχει αναλυτικά περιεχόμενα και εύχρηστο αλφαβητικό ευρετήριο. Ελπίζουμε το όλο εγχείρημα να συνεχίσει να συνιστά για τον μελετητή και τον εφαρμοστή του δικαίου μία πλήρως ενημερωμένη και χρηστική έκδοση.

Αθήνα, Οκτώβριος 2017

Χαράλαμπος Χρυσανθάκης

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ_____ V

[1] ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ ΠΔ 18/1989

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ [Άρθρα 1-14]_____ 1

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΩΝ [Άρθρα 15-16]_____ 10

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΕΝΔΙΚΑ ΜΕΣΑ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

Γενικοί δικονομικοί κανόνες [Άρθρα 17-40]_____ 12

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ

Προσφυγές [Άρθρα 41-44]_____ 37

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

Αίτηση ακυρώσεως [Άρθρα 45-52Α]_____ 38

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Αίτηση αναιρέσεως [Άρθρα 53-57]_____ 48

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ	
Έφεση [Άρθρα 58-67]	52
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ	
Διόρθωση και ερμηνεία αποφάσεων [Άρθρα 68-69]	55
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΒΔΟΜΟ	
Αίτηση επανάληψης της διαδικασίας [Άρθρο 69Α]	55
ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ	
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ	
Γενικές ρυθμίσεις [Άρθρα 70-71]	56
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ	
Ειδικά θέματα [Άρθρα 72-76]	57
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ	
Μεταβατικές διατάξεις [Άρθρα 77-82]	59

[2] ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ Ν 2717/1999

Ν 2717/1999	63
ΠΡΩΤΟ ΜΕΡΟΣ	
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ	
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Έκταση εφαρμογής των διατάξεων του κώδικα [Άρθρο 1]	64
ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ	
Δικαιοδοσία και αρμοδιότητα [Άρθρα 2-13]	64

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Αποκλεισμός - Αποχή - Εξαίρεση [Άρθρα 14-22]	72
ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Διάδικοι [Άρθρα 23-32]	77
ΠΕΜΠΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Θεμελιώδεις δικονομικές αρχές [Άρθρα 33-43]	83
ΕΚΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Γενικά θέματα της διαδικασίας [Άρθρα 44-62]	86
ΕΒΔΟΜΟ ΤΜΗΜΑ	
Ένδικα βοηθήματα [Άρθρα 63-80]	98
ΟΓΔΟΟ ΤΜΗΜΑ	
Ένδικα μέσα [Άρθρα 81-111]	110
ΕΝΑΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Παρέμβαση [Άρθρα 112-114]	121
ΔΕΚΑΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Ομοδικία - Συνάφεια [Άρθρα 115-123]	123
ΕΝΔΕΚΑΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Αντικειμενική σώρευση - Συνεκδίκαση [Άρθρα 124-125]	127
ΔΩΔΕΚΑΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Προδικασία [Άρθρα 126-131]	128
ΔΕΚΑΤΟ ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Κύρια διαδικασία [Άρθρα 132-143]	140
ΔΕΚΑΤΟ ΤΕΤΑΡΤΟ ΤΜΗΜΑ	
Απόδειξη [Άρθρα 144-186]	149

ΔΕΚΑΤΟ ΠΕΜΠΤΟ ΤΜΗΜΑ
Απόφαση και πρακτικά [Άρθρα 187-199]_____ 168

ΔΕΚΑΤΟ ΕΚΤΟ ΤΜΗΜΑ
Προσωρινή δικαστική προστασία [Άρθρα 200-215]_____ 177

ΔΕΥΤΕΡΟ ΜΕΡΟΣ
ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
Διαδικασία διαφορών διοικητικής εκτέλεσης
[Άρθρα 216-243]_____ 190

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ
Διαδικασία εκλογικών διαφορών [Άρθρα 244-272]_____ 197

ΤΡΙΤΟ ΤΜΗΜΑ
Διαδικασία έκδοσης διαταγής πληρωμής [Άρθρα 272Α-272Ι]__ 210

ΤΡΙΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΔΑΠΑΝΕΣ ΤΗΣ ΔΙΚΗΣ [Άρθρα 273-277]_____ 216

ΤΕΤΑΡΤΟ ΜΕΡΟΣ
ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΛΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ
Μεταβατικές διατάξεις [Άρθρα 278-282]_____ 225

ΔΕΥΤΕΡΟ ΤΜΗΜΑ
Τελικές διατάξεις [Άρθρα 283-285]_____ 226

[3] Ν 1406/1983

Ολοκλήρωση της δικαιοδοσίας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων, συγκρότηση Γενικής Επιτροπείας της Επικρατείας των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων και ρύθμιση μερικών άλλων θεμάτων

*[Άρθρα 1-11, 31-32, 38, 40]*_____ 229

[4] Ν 702/1977

Περί υπαγωγής υποθέσεων εις τα διοικητικά δικαστήρια, αντικαταστάσεως, τροποποιήσεως και καταργήσεως διατάξεων του ΝΔ 170/1973 περί του Συμβουλίου της Επικρατείας

*[Άρθρα 1-5Α, 7, 33, 36-37]*_____ 239

[5] ΚΩΔΙΚΑΣ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ Ν 2690/1999

Άρθρο πρώτο_____ 253

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

Γενικές διατάξεις *[Άρθρα 1-12]*_____ 253

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Συλλογικά όργανα της Διοίκησης [Άρθρα 13-15]	267
ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Διοικητική πράξη [Άρθρα 16-21]	271
ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Διοικητική σύμβαση [Άρθρα 22-23]	274
ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Διοικητικές προσφυγές - Αναφορές [Άρθρα 24-27]	274
ΕΚΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ	
Τελικές και μεταβατικές διατάξεις [Άρθρα 28-33]	276
Άρθρο δεύτερο	277
Άρθρο τρίτο	278

[6] ΝΔ 356/1974

Περί Κώδικος Εισπράξεως Δημοσίων Εσόδων (ΚΕΔΕ)

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΡΩΤΟΝ	
Εισαγωγικά Διατάξεις [Άρθρα 1-8]	279
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΥΤΕΡΟΝ	
Διοικητική Εκτέλεσις [Άρθρα 9-72]	291
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΡΙΤΟΝ	
Ανακοπαί [Άρθρα 73-75Α]	335
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ	
Έξοδα Εκτελέσεως [Άρθρα 76-79]	338

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ	
Πειθαρχικά Διατάξεις [Άρθρα 80-81]	341
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΚΤΟΝ	
Διαγραφή χρεών [Άρθρα 82-82Α]	342
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ	
Συμψηφισμός [Άρθρο 83]	347
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΟΓΔΟΟΝ	
Κοινοποιήσεις και εκπροσώπησις Δημοσίου [Άρθρα 84-85]	349
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΑΤΟΝ	
Εγγυηταί - Μισθωταί - Υπομισθωταί [Άρθρα 86-88]	351
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΔΕΚΑΤΟΝ	
Γενικά Διατάξεις [Άρθρα 89-93]	352
ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΕΝΔΕΚΑΤΟΝ	
Τελικά Διατάξεις [Άρθρα 94-95]	354

[7] Ν 3900/2010

Εξορθολογισμός διαδικασιών και επιτάχυνση
της διοικητικής δίκης και άλλες διατάξεις

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ [Άρθρα 1, 2, 70]	355
------------------------------------	-----

[8] Ν 4055/2012

Δίκαιη δίκη και εύλογη διάρκεια αυτής

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ΄

Δίκαιη ικανοποίηση των διαδικών λόγω υπέρβασης

της εύλογης διάρκειας της διοικητικής δίκης

και αίτηση επιτάχυνσης [Άρθρα 53-58] _____ 359

ΑΛΦΑΒΗΤΙΚΟ ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ _____ 365

[1] ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑΣ*

(ΠΔ 18/1989, ΦΕΚ Α' 8/9.1.1989)

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ

Άρθρο 1. — Μέλη του Συμβουλίου της Επικρατείας. Μέλη του Συμβουλίου είναι ο Πρόεδρος, οι Αντιπρόεδροι και οι Σύμβουλοι της Επικρατείας. Ο αριθμός των Αντιπροέδρων ορίζεται σε τέσσερις (4) και των Συμβούλων σε τριάντα πέντε (35).

[Ο αριθμός των Αντιπροέδρων και των Συμβούλων μετά από τροποποιήσεις προ της κωδικοποίησης της νομοθεσίας περί ΣτΕ με το ΠΔ 18/1989 από τα άρθρα 9 του Ν 1183/1981 και 1 του Ν 1470/1984 και διαδοχικές αυξήσεις από τα άρθρα 15 του Ν 1968/1991, 12 παρ. 2 του Ν 2145/1993, 34 παρ. 2 του Ν 2161/1993, 3 παρ. 1 του Ν 3258/2004 και 10 του Ν 3514/2006 ανέρχεται σήμερα σε δέκα (10) και πενήντα τρεις (53) αντίστοιχα.]

Άρθρο 2. — Αρμοδιότητες και αναπλήρωση Προέδρου και Αντιπροέδρων. 1. Ο Πρόεδρος έχει τη γενική διεύθυνση των εργασιών του Συμβουλίου και το εκπροσωπεί στις σχέσεις του με τις δημόσιες αρχές.

* Όπως ισχύει μετά τους τελευταίους νόμους, δηλαδή το Ν 3900/2010 (14, 17, 21, 22, 33, 34Α, 36, 52, 52Α, 53, 58), το Ν 4055/2012 (19, 21, 24, 27, 33Α, 34, 34Α, 34Β, 39), το Ν 4205/2013 (8, 14), το Ν 4274/2014 (34Α, 34Β, 36, 50, 51), το Ν 4446/2016 (17, 19, 21, 33, 36, 41, 53, 58, 69Α) και το Ν 4465/2017 (33). Σημ.: Βλ. και άρθρα 53-58 του Ν 4055/2012 σχετικά με την δίκαιη ικανοποίηση των διαδικιών λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της διοικητικής δίκης και άρθρο 1 του Ν 3900/2010 για την πιλοτική δίκη, όπως τροποποιήθηκε με το Ν 4055/2012 και το Ν 4446/2016.

2. Ο Πρόεδρος προΐσταται της Ολομελείας. Κάθε Αντιπρόεδρος προΐσταται ενός από τα Τμήματα του Συμβουλίου. Ο Πρόεδρος μπορεί να προεδρεύει και σε οποιοδήποτε Τμήμα.

3. Τον Πρόεδρο, όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνουν οι Αντιπρόεδροι κατά σειρά αρχαιότητας και αυτούς οι Σύμβουλοι κατά σειρά αρχαιότητας.

4. Τον Αντιπρόεδρο, όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνουν στο οικείο Τμήμα κατά σειρά αρχαιότητας οι Σύμβουλοι που μετέχουν σε αυτό.

Άρθρο 3. — Πάρεδροι και Εισηγητές. 1. Ο αριθμός των Παρέδρων ορίζεται σε σαράντα (40) και των Εισηγητών σε σαράντα (40).

[Μετά από διαδοχικές αυξήσεις των οργανικών θέσεων των Παρέδρων του Συμβουλίου της Επικρατείας, με τα άρθρα 15 Ν 1968/1991, 12 παρ. 2 Ν 2145/1993, 6 παρ. 1 Ν 3060/2002, 58 παρ. 4 Ν 3160/2003, 3 παρ. 1 Ν 3258/2004 και 43 του Ν 3659/2008, ο αριθμός των Παρέδρων ορίστηκε σε πενήντα έξι (56) και ο αριθμός των Εισηγητών σε πενήντα (50).]

2. Οι Πάρεδροι ασκούν ιδίως έργα εισηγήσης και μετέχουν στις συνεδριάσεις του Δικαστηρίου με ψήφο συμβουλευτική.

3. Οι Εισηγητές βοηθούν τους Συμβούλους και τους Παρέδρους στην προπαρασκευή και διάγνωση των υποθέσεων.

Άρθρο 4. — Γραμματεία. 1. Το προσωπικό της Γραμματείας απαρτίζουν ο Προϊστάμενος της Γραμματείας, οι Προϊστάμενοι των Τμημάτων της Γραμματείας και οι λοιποί δικαστικοί υπάλληλοι.

2. Ο Προϊστάμενος της Γραμματείας διευθύνει τις εργασίες της και εκτελεί καθήκοντα Γραμματέα της Ολομελείας. Ασκεί επίσης άμεση εποπτεία στο προσωπικό της Γραμματείας και στις καθαρίστριες.

3. Τον Προϊστάμενο της Γραμματείας, όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, αναπληρώνει ένας από τους Προϊσταμένους Τμημάτων της Γραμματείας, που ορίζεται από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας. Τον πιο πάνω αναπληρωτή προϊστάμενο αναπληρώνει υπάλληλος που ορίζεται επίσης από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου της Επικρατείας. (Όπως η παρ. 3 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 31 του Ν 2721/1999.)

4. Ο Προϊστάμενος Τμήματος της Γραμματείας ασκεί καθήκοντα γραμματέα του οικείου Τμήματος του Δικαστηρίου. Όταν ελλείπει, απουσιάζει ή κωλύεται, τον αναπληρώνουν στα καθήκοντά του κατά σειρά αρχαιότητας οι υπάλληλοι που υπηρετούν στο Τμήμα.

5. Οι επιμελητές δικαστηρίων, εκτός από τα άλλα καθήκοντά τους, ενεργούν και τις προβλεπόμενες από το παρόν επιδόσεις στην έδρα του Συμβουλίου.

Άρθρο 5. — Έδρα. Το Συμβούλιο της Επικρατείας εδρεύει στην Αθήνα. Το κατάστημά του ορίζεται με απόφαση του Υπουργού Δικαιοσύνης που εκδίδεται ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας και δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Άρθρο 6. — Τήβεννος. Τα μέλη του Συμβουλίου, οι Πάρεδροι και οι Γραμματείς στις δημόσιες συνεδριάσεις φορούν τήβεννο, η οποία καθορίζεται με προεδρικό διάταγμα που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργού Δικαιοσύνης μετά από σύμφωνη γνώμη της Ολομέλειας.

Άρθρο 7. — Ολομέλεια - Τμήματα. 1. Οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου ασκούνται από την Ολομέλεια και τα Τμήματα.

2. Τα Τμήματα είναι πέντε (Α', Β', Γ', Δ' και Ε').

Σημ.: Με το άρθρο 12 παρ. 1 του Ν 2145/1993 προστέθηκε και ΣΤ' Τμήμα.

Άρθρο 8. — Σύνθεση Ολομελείας. 1. Η Ολομέλεια του Συμβουλίου, όταν συνεδριάζει δημόσια, ως δικαστήριο, συντίθεται από τον Πρόεδρο, τους Αντιπροέδρους, του Συμβούλους, δύο Παρέδρους και τον Γραμματέα. Για την ύπαρξη απαρτίας απαιτείται πάντως να παρίστανται δέκα επτά (17) μέλη με αποφασιστική ψήφο. Ο αριθμός των μελών πρέπει πάντοτε να διατηρείται περιττός. Αν τα προσερχόμενα στη συνεδρίαση μέλη σχηματίζουν άρτιο αριθμό, αποχωρεί ο νεότερος σύμβουλος και αν αυτός είναι εισηγητής στη δικαζόμενη υπόθεση, ο αμέσως αρχαιότερός του, για να διατηρηθεί ο αριθμός περιττός.

Στη σύνθεση μετέχουν και δύο αναπληρωματικά μέλη με δικαίωμα ψήφου, καθώς και ένας πάρεδρος, προοριζόμενα να αντικαταστήσουν τυχόν κωλυόμενο ή ελλείπον κατά τη διάσκεψη μέλος. Τα μέλη αυτά μετέχουν και στις διασκέψεις, μέχρι το πέρας αυτών, στις ψηφοφορίες, όμως,

μετέχουν μόνον εάν απουσιάζει τακτικό μέλος ή πάρεδρος, αντιστοίχως. Σε περίπτωση συμμετοχής των μελών αυτών σε ψηφοφορία, το κωλυόμενο μέλος δεν μετέχει εφεξής στη διάσκεψη επί της αυτής υποθέσεως. Για τις μεταβολές αυτές συντάσσεται ειδικό πρακτικό. (Όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 1 του Ν 1968/1991 και κατόπιν το δεύτερο εδάφιο της ίδιας παραγράφου αντικαταστάθηκε από το άρθρο 26 παρ. 1 του Ν 3719/2008 και στη συνέχεια εκ νέου από το άρθρο 8 παρ. 4 του Ν 4205/2013. Τα τέσσερα τελευταία εδάφια προστέθηκαν στο τέλος της παραγράφου 1 με το άρθρο 26 παρ. 2 του Ν 3719/2008.)

2. Η Ολομέλεια συνέρχεται εν συμβουλίω μετά από πρόσκληση του Προέδρου. Η σύγκλησή της είναι υποχρεωτική όταν ζητηθεί εγγράφως από το ένα τρίτο των μελών της. Σε περίπτωση που δεν συγκληθεί μέσα σε πέντε ημέρες, εκείνοι που ζήτησαν τη σύγκλησή της μπορούν να συγκαλέσουν την Ολομέλεια με αίτησή τους που γνωστοποιείται σε όλα τα μέλη της. Η Ολομέλεια συντίθεται από όλα τα μέλη της εκτός από εκείνα που κωλύονται. (Όπως το πρώτο εδάφιο της παρ. 2 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 3 παρ. 2 του Ν 1868/1989.)

Πρέπει, πάντως να παρίστανται οι μισοί συν ένας από το συνολικό αριθμό τους. Ο αριθμός των μελών του Συμβουλίου που μετέχουν πρέπει να διατηρείται περιττός κατ' εφαρμογή του τελευταίου εδαφίου της προηγούμενης παραγράφου. Ανάλογα με τις περιστάσεις, που εκτιμώνται από τον Πρόεδρο, μπορεί να κληθούν να μετάσχουν στη συνεδρίαση και Πάρεδροι με γνώμη συμβουλευτική, καθώς και ο Γραμματέας. Αν δεν παρίσταται ο Γραμματέας, τα πρακτικά τηρεί εκείνος που τυχόν έχει ορισθεί Εισηγητής, διαφορετικά ο νεότερος από τους Συμβούλους ή Παρέδρους που μετέχουν.

Άρθρο 9. — Συγκρότηση Τμημάτων. 1. Με απόφαση της Ολομέλειας εν συμβουλίω που αναρτάται στο κατάστημα του Συμβουλίου της Επικρατείας γίνεται η συγκρότηση των Τμημάτων με την κατανομή σε αυτά των μελών του Συμβουλίου και των Παρέδρων. (Όπως το πρώτο εδάφιο της παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 6 παρ. 1 του Ν 2944/2001, το δε δεύτερο εδάφιο αφού αρχικά αντικαταστάθηκε από το άρθρο 42 παρ. 1 του Ν 2172/1993, στη συνέχεια καταργήθηκε με το άρθρο 30 παρ. 1 του Ν 2721/1999.)

Η Ολομέλεια μπορεί, αν το επιβάλλουν οι περιστάσεις, να τοποθετεί, μετά από σχετική πρόταση του Προέδρου, Συμβούλους και Παρέδρους σε περισσότερα από ένα Τμήματα συγχρόνως, για ορισμένο ή αόριστο χρόνο. Επίσης, μπορεί, όταν κατανέμει το δικαστικό προσωπικό στα Τμήματα, να τοποθετεί, αν συντρέχουν κατά την κρίση της σπουδαιίοι λόγοι, αποκλειστικά στο Ε' Τμήμα έως έξι Παρέδρους για δύο το πολύ χρόνια.

2. Με όμοια απόφαση της Ολομέλειας μπορεί να ανατίθεται σε Αντιπρόεδρο που δεν προΐσταται Τμήματος η άσκηση καθηκόντων αναπλήρωσης Προέδρου Τμήματος. (Όπως η παρ. 2 προστέθηκε με το άρθρο 6 παρ. 2 του Ν 2944/2001.)

3. Με όμοια απόφαση μπορεί κατά τη λήξη κάθε δικαστικού έτους να γίνεται ανασυγκρότηση των Τμημάτων με την τοποθέτηση σε άλλο Τμήμα τουλάχιστον ενός Συμβούλου και δύο Παρέδρων. (Όπως η πρώην παρ. 2 αναριθμήθηκε σε παρ. 3 με το άρθρο 6 παρ. 2 του Ν 2944/2001.)

4. Η Ολομέλεια μπορεί να αποφασίζει και την κατανομή των Εισηγητών στα Τμήματα. (Όπως η πρώην παρ. 3 αναριθμήθηκε σε παρ. 4 με το άρθρο 6 παρ. 2 του Ν 2944/2001.)

Άρθρο 10. — Σύνθεση Τμημάτων. 1. Τα Α', Β', Γ', Δ' και Ε' τμήματα του Συμβουλίου της Επικρατείας συνεδριάζουν δημόσια και συντίθενται από τον πρόεδρό τους, δύο συμβούλους και δύο παρέδρους και τον γραμματέα (πενταμελής σύνθεση). Κάθε τμήμα συντίθεται από τον πρόεδρό του, τέσσερις συμβούλους, δύο παρέδρους και τον γραμματέα (επταμελής σύνθεση) μόνον όταν εκδικάζει υποθέσεις, που εισάγονται σε επταμελή σύνθεση από τον πρόεδρό του ή παραπέμπονται με απόφαση της πενταμελούς συνθέσεως. Όπου στην κείμενη νομοθεσία γίνεται λόγος για τριμελή ή πενταμελή σύνθεση νοείται αντίστοιχα η πενταμελής ή επταμελής. (Όπως οι πρώην παρ. 1, 2 και 3 συγχωνεύθηκαν σε παρ. 1 με το άρθρο 1 παρ. 2 του Ν 1968/1991.)

2. Όταν ένα Τμήμα καλείται, κατά τις κείμενες διατάξεις, να αποφανθεί ή να γνωμοδοτήσει εν συμβουλίω συντίθεται από τον Πρόεδρό του και τέσσερις Συμβούλους, που ορίζονται μαζί με ισάριθμους αναπληρωτές, το Δεκέμβριο κάθε δεύτερου έτους με πράξη του Προέδρου του. Η θητεία των μελών αυτών αρχίζει την 1η Ιανουαρίου του αμέσως επόμενου

έτους. Ανάλογα με τις περιστάσεις, που εκτιμώνται από τον Πρόεδρο του Τμήματος, μπορεί να κληθεί να μετάσχει στη συνεδρίαση και ο Γραμματέας του Τμήματος. Αν δεν παρίσταται ο Γραμματέας, τα πρακτικά τηρούνται κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 8 παρ. 2. (Όπως η πρώην παρ. 4 αριθμήθηκε ως παρ. 2 με το άρθρο 1 παρ. 3 του Ν 1968/1991.)

Άρθρο 11. — Δικαστικές Διακοπές. 1. Από την 1η Ιουλίου έως και την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους διακόπτονται οι τακτικές εργασίες του Συμβουλίου. Κατά το διάστημα αυτό λειτουργεί Τμήμα Διακοπών, το οποίο επεξεργάζεται τα διατάγματα, αποφαινεται επί των αιτήσεων αναστολής και εκδικάζει τις υποθέσεις, που τυχόν κρίνονται ως κατεπείγουσες με πράξη του Προέδρου του ίδιου Τμήματος. Στις διακοπές μετέχουν, εκτός από τα μέλη του Συμβουλίου, οι Πάρεδροι και οι Εισηγητές.

2. Αν ο αριθμός των Συμβούλων που υπηρετούν στο Τμήμα Διακοπών δεν επαρκεί για να συγκροτηθεί ο αρμόδιος για την εκδίκαση της κατεπείγουσας υπόθεσης σχηματισμός του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο Πρόεδρος του Τμήματος καλεί αδιακρίτως τα λοιπά μέλη του Συμβουλίου για να συμπληρωθεί ο νόμιμος αριθμός.

3. Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι κείμενες διατάξεις για τις δικαστικές διακοπές.

Άρθρο 12. — Γραφείο νομολογίας και έρευνας. 1. Στο Συμβούλιο λειτουργεί Γραφείο νομολογίας και έρευνας που υπάγεται στον Πρόεδρο του Δικαστηρίου.

2. Το Γραφείο αυτό διευθύνει ένας Πάρεδρος με τη βοήθεια δύο τουλάχιστον Εισηγητών. Οι παραπάνω ορίζονται από τον Πρόεδρο και υπηρετούν στο Γραφείο, μπορεί να απαλλάσσονται ολικώς ή μερικώς από τα λοιπά καθήκοντά τους για χρονικό διάστημα έως δύο έτη και πάντως εναλλάσσονται εκ περιτροπής κάθε έτος.

3. Το Γραφείο λειτουργεί με προσωπικό της Γραμματείας που προβλέπεται και τοποθετείται σύμφωνα με όσα ορίζονται στο άρθρο 71.

Άρθρο 13. — Έργα του Γραφείου Νομολογίας και Έρευνας. Στο Γραφείο νομολογίας και έρευνας ανήκει ιδίως:

- α) Η συλλογή, ταξινόμηση και ευρετηρίαση του νομολογιακού υλικού καθώς και η σύνταξη δελτίου της νομολογίας.
- β) Η οργάνωση και λειτουργία της βιβλιοθήκης του Συμβουλίου.
- γ) Η επιμέλεια για την εκτύπωση των αποφάσεων και των ευρετηρίων τους, καθώς και κάθε άλλης συναφούς έκδοσης.

Άρθρο 14. — Αρμοδιότητα Ολομελείας και Τμημάτων. 1. Με απόφαση της Ολομέλειας καθορίζονται οι κατηγορίες υποθέσεων που υπάγονται στην αρμοδιότητα καθενός από τα Τμήματα. (Όπως η παρ. 1 αντικαταστάθηκε από το άρθρο 4 παρ. 1 του Ν 3900/2010, ισχύς από 1.1.2011. Προηγουμένως η παρ. 1 είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 1 παρ. 4 του Ν 1968/1991, ενώ το άρθρο 12 παρ. 10 περ. α' του Ν 2145/1993, που είχε καταργήσει την ως άνω παράγραφο, καταργήθηκε, αφού ισχύε με το άρθρο 42 παρ. 5 του Ν 2172/1993.)

2. Η Ολομέλεια είναι αρμόδια:

- α) Για ζήτημα ή υπόθεση που παραπέμπεται ενώπιόν της με απόφαση Τμήματος, πενταμελούς ή επταμελούς συνθέσεως, λόγω μεγαλύτερης σπουδαιότητας, ιδίως όταν πρόκειται για θέματα γενικότερης σημασίας. Η παραπεμπτική απόφαση επέχει θέση εκθέσεως του Συμβούλου που ορίζεται εισηγητής με την ίδια απόφαση.
- β) Για ζήτημα ή υπόθεση, που παραπέμπεται υποχρεωτικώς ενώπιόν της με απόφαση Τμήματος, όταν αυτό άγεται σε κρίση αντισυνταγματικότητας τυπικού νόμου (άρθρο 100 παρ. 5 του Συντάγματος). Η διάταξη του δευτέρου υποεδαφίου του προηγουμένου εδαφίου ισχύει και εν προκειμένω.
- γ) Για κάθε υπόθεση, την οποία ο Πρόεδρος του Συμβουλίου εισάγει ενώπιόν της για το λόγο του εδαφίου α', ακόμη και αν η υπόθεση έχει εισαχθεί σε Τμήμα. Ο Πρόεδρος, όταν κρίνει ότι η υπόθεση έχει όλως εξαιρετική σπουδαιότητα την εισάγει στην Ολομέλεια με μείζονα σύνθεση, για την απαρτία της οποίας απαιτείται πάντως να παρίστανται είκοσι πέντε (25) μέλη με αποφασιστική ψήφο. Εισηγητής στην Ολομέλεια ορίζεται Σύμβουλος.

[Όπως η παρ. 2 του άρθρου 14, η οποία είχε αντικατασταθεί από το άρθρο 4 παρ. 2 του Ν 3900/2010, αντικαταστάθηκε εκ νέου από το άρθρο 8 παρ. 5 του Ν 4205/2013 (ΦΕΚ Α' 242)].

ΚΩΔΙΚΕΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ

Στην ίδια σειρά, μεταξύ άλλων, κυκλοφορούν:

- **ΣΥΝΤΑΓΜΑ** 2η έκδοση 2016
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΥΠΑΛΛΗΛΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ** 4η έκδοση 2017
Χαράλαμπος Χρυσανθάκης
- **ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ** 10η έκδοση 2017
Θεόδωρος Φορτσάκης
- **ΕΤΑΙΡΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ** 5η έκδοση 2017
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΓΕΝΙΚΟ ΜΕΡΟΣ - ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑ - ΑΞΙΟΓΡΑΦΑ - ΑΘΕΜΙΤΟΣ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟΣ** 4η έκδοση 2017
Λία Αθανασίου, Γεώργιος Σωτηρόπουλος
- **ΑΣΤΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ** 5η έκδοση 2016
Ιωάννης Καράκωστας
- **ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ** 10η έκδοση 2017
Λίλα Καρατζά
- **ΠΟΙΝΙΚΟΣ ΚΩΔΙΚΑΣ** 11η έκδοση 2017
Λεωνίδας Κοτσαλής
- **ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΟΙΝΙΚΗΣ ΔΙΚΟΝΟΜΙΑΣ** 9η έκδοση 2017
Λάμπρος Μαργαρίτης
- **ΕΡΓΑΤΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ** 5η έκδοση 2017
Ιωάννης Ληξουριώτης
- **ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ**
(Επιμ.: Κωνσταντίνος Χριστοδούλου, Γεώργιος Γιαννόπουλος)
Γεώργιος Καλογεράκης

ISBN: 978-960-622-326-6

16162